

predlog, da se daje dolgoročni kredit i se izplačilo deli, je večina odbila.

Velika napaka predloženega zakonskega načrta je, da se premalo vpoštevajo dolgoročne kredite v vseh onih položajih, kjer je kmetijstvo na višku in kjer imamo precej razvito zadružništvo. Tam je v prvi vrsti potreba po cenem dolgoročnem kreditu velika.

Cilj zakona, da se tudi kmetu pomoč v sili, se bo po vgladu drugih modernih držav dosegel le tedaj, ako se bo podeljevanje kredita vršilo potom dobro izkušenih kreditnih zadružnih organizacij, katere že imamo, in potom njihovih zvez, ne pa potom novih zadrug, katerih delovanja ne poznamo in o katerih ne vemo, ali bodo v obče imele kaj uspeha ali ne. Ako se pa hoče to vprašanje izrabljati v strankarske namene in potom novega zadružništva vršiti neko politično misijo, potem je čisto gotovo, da bo vprašanje kmetijskih kreditov ostalo še dolgo vrsto let nerešeno, da se bo državni denar brezuspešno potrošil in da bo država lahko registrirala nov neuspeh eksperiment. Svarilen vzgled nam daje v tem oziru cela vrsta držav, osobito pa Madžarska.

Stališče našega kluba je, da odklanjamo predloženi načrt zakona ter želimo, da se vprašanje kmetijskega kredita reši v smislu predloženih enket zadružnih in kmetijskih strokovnjakov z dne 13. septembra 1924.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Prošli teden so bile v skupščini kar tri dni zaporedoma silno burne razprave. Vlada je iznašala samo nujne predloge, o verifikaciji preostalih hrvatskih mandatov pa ni hotela ničesar slišati. Najprej je bil nujno sprejet

nov carinski zakon, potem pa dvanajstine.

Govorniki opozicije so z največjo odločnostjo grajali to postopanje, ki je pravo teptanje parlamentarnih načel in pravic. Poslanci ne dobijo v roke niti par ur poprej predloženih zakonskih osnutkov in tako se vlada odteguje vsakemu nadzorstvu in vsaki kritiki. Poslanci Jugoslovanskega kluba so ob tej priliki tudi ugovarjali, da so osnutek novega carinskega zakona prej poznali

nekatero banke kot pa poslanci.

Proti opozicijskim poslancem se je od vladinove najbolj zaganjal minister dr. Zerjav in je dobil tudi temeljite odgovore. Enkrat se je tudi sam ujel in razkrinjal, in sicer v ponedeljek, ko je bil sprejet

najni predlog Jugoslovanskega kluba o podpori

ed vremenske nesreče oškodovanim prebivalcem na Kranjskem. Ker so radikali temu predlogu priznali najnižjo, minister Zerjav ni mogel reči, da ne, poskusil je pa v zadnjem hipu predlog za pomoč ponosencem predstaviti kot lastno delo. V skupščini je zatrjeval, da se »trudi za stvar že 6 dni«, kar je pa seveda nemogoče, ko se je nesreča dogodila komaj tri dni poprej v noči od četrtega na petek.

Verifikacijski odbor

je v ponedeljek verificiral hrvatske mandate razven treh, katerih nosilci se nahajajo v inozemstvu. Ob odločnosti opozicije vlada s sklicanjem verifikacijskega odbora ni mogla več odlašati, izgleda pa, da bo odlašala sedaj z verifikacijo v skupščini.

Pašičeva bolezen.

Radikalom prizadeva velike skrbi Pašičeva bolezen, ki tokrat ni več politična, ampak prava. Mnogo se je pisalo zadnje dni po listih, da je Pašičeva zdravstveno stanje vznemirljivo, potem se je pa zopet zatrjevalo, da mu gre na boljše. Točnost raznih vesti se ne da dognati, gotovo je pa to, da radikali mnogo razmišljajo o nasledstvu Pašiča, če bi se enkrat moral umakniti iz političnega delovanja.

RUMUNSKA GROZODEJSTVA.

Opozicijski poslanci proti sedanjim rumunski vladi so s posebnim proglasom obvestili širni svet o vladnih zločinih v Besarabiji, ki se od vlade skrbno prikrivajo, a so že dosegli stopnjo bolgarskega vladnega nasilja in sločinstva. V času od preobrata je bilo umorjenih že okrog 15.000 ljudi. V Kišenevu imajo zaprtih 300 kmetov, ki so se uprli reviziciji. Te mislijo postaviti pred sodišče, veliko več jih pa na tihem pobijejo v ječah.

Jasno je, da bo Rumunija brezpogojno izgubila Besarabijo, če ne bo temeljito spremenila svojega postopanja do Besarabcev. Naj se Rumunija ne zanaša na svojo vojsko ali na zaveznike. Ljudski gnev je močnejši od njene vojske, vsak njen zaveznik pa si bo desetkrat premislil, predno bi šel v boj s sovjetsko armado zaradi besarabskih morilcev!

ČESKOSLOVASKA.

V ospredju javnega zanimanja je vprašanje, kdaj bodo nove volitve. Politični listi vseh strank že opozarjajo svoje somišljenike, da pregledajo volilne imenike. Na prihodnjem zasedanju parlamenta pride na vrsto nov volilni red. Po vladnem načrtu bi mogli biti izvoljeni samo kandidati onih strank, ki so dobile najmanj 120 do 150 tisoč glasov. Na ta način bi se omejilo število strank in preprečilo preveliko cepljenje političnih sil. Če pridejo v prihodnjem zasedanju parlamenta na vrsto še drugi predlogi, je negotovo, ker zlasti socialni demokrati odločno zahtevajo takojšnje nove volitve.

Vsak otrok

že pozna čudovite »TORO« prsne karamele. Pa saj je to tudi razumljivo, ko vendar »plivajo« tako blagodejno na prebavo in proti kašlju, hripavosti, katarju in prehlajenju. Sestavljene iz petero raznih najučinkovitejših zdravilnih zelišč, dobite iste v higijenskem otmotu za samo 3 din. pri vsakem trgovcu in v vsaki apoteki. 736

Prireditve.

Orlovska prireditve v Rušah. Somišljeniki! Prijatelji naše katoliške mladine! Udeležite se dne 28. t. m. velike orlovske prireditve v Rušah! Vabimo zlasti naše zavedno pohorsko ljudstvo in Mariborčane. Železniška zveza je zelo ugodna. Spored objavljamo na drugem mestu. Pri prireditvi sodeluje godba Katoliške Omladine iz Maribora. — Spored orlovske prireditve v Rušah dne 28. t. l., t. j. na Vidov dan: Odhod odsekov iz Maribora v Ruše se vrši ob 5.30 z mariborskega glavnega kolodvora, prihod v Ruše ob 6.17 uri. Ob 9. uri je sv. maša s cerkvenim govorom v župni cerkvi, ob 10.15 glavna skušnja za nastop. Popoldanski telovadni nastop se vrši ob 15. uri na javnem trgu v Rušah po sledečem sporedu: 1. Rajalni pohod in proste vaje članov za leto 1925. 2. Proste vaje članic za leto 1925. 3. Redovne vaje članov. 4. Bradlja. 5. Govor. 6. Simbolične vaje članic. 7. Skupinske vaje članov. 8. Lahka atletika. 9. Drog. Vsem udeležencem je dovoljena polovična vožnja z odlokom št. 67.268-VI 25 direkcije drž. železnice v Ljubljani. Ta popust velja od 27. do 29. junija t. l. Udeleženci kupijo pri odhodnih postajah cele enosmenne, na obratni strani z vlažnim dnevnim žigom žigosane karte, ki veljajo v zvezi s potrdilom o udeležbi na prireditvi tudi za povratek. Potrdilo o udeležbi sprejmete v Rušah. Bog živil! — Orlovsko okrožje v Mariboru.

Vidovansko proslavo prireditvi v nedeljo, dne 28. t. m. popoldne ob treh učenci osnovne šole pri Smarjeti ob Pesnici in sicer zunaj pred šolskim poslopjem. Na sporedu so deklamacije, šolarski nagovor »Vidov dan«, šest pesmi, šolarski nagovor ter tri igre in sicer: »Zgaganji in zagararice«, »Mladi tate in »Biseri in cekini.« Vabimo bližnje in daljnje sosede k obilni udeležbi! — Šolsko upraviteljstvo.

Prostovoljno gasilno društvo v Bistrici pri Rušah priredi v nedeljo, dne 28. t. m. pri g. Ludoviku Rottnerju veliko vrtno veselico. Spored: godba gasilnega društva Pelekre, ples, šaljiva pošta, občinski zapor itd. Vstopnina 5 din. Začetek ob treh popoldne. V slučaju slabega vremena se vrši veselica dne 29. t. m. istotam. Za obilen obisk prosil odbor.

Prostovoljno gasilno društvo v Zerkovcih pri Mariboru vabi na veliki župni sestanek, ki se bo vršil v nedeljo, dne 5. julija, v gostilni župana Sel v Zerkovcih. Prireditve bo celodnevna. Odbor prosi gasilna društva, naj pošljejo svoje odposlance do osme ure zjutraj z vlaki v Maribor, kjer bodo za nje pripravljene vozovi na glavnem kolodvoru. Čisti dobitek prireditve je namenjen nahavi novih cevi.

Nikar ne prezir! Loterija v Ptuj. Zanimanje za srečke elektno loterije v Ptuj je vedno večje, zlasti pa sedaj proti koncu, ker vsak bi želel biti deležen kakage lepega dobitka te loterije. Naročila še vedno prihajajo od vseh strani; da pa moremo zadovoljiti vsem, ki še povprašujejo in želijo srečke, smo primorani dan žrebanja preložiti in sicer na 26. julija t. l. Žrebanje se torej ne bo vršilo dne 29. junija, ampak nepreklicno dne 26. julija popoldne v Ptuj, obenem pa tudi velika skupna ljudska prireditve. Razprodajalci srečk lahko zadržijo srečke do 20. julija. Kdor pa še nima srečke naše loterije, naj si jo takoj preskerbi, da ne bo prepozno. Stane samo 5 dinarjev. Lepih dobikov je 250 v skupni svoti 50.000 dinarjev. Piši dopisnico na župni urad sv. Petra in Pavla v Ptuj.

Orlovska srenja Sv. Marjeta nize Ptuja priredi v nedeljo, dne 12. julija 1925 pri Veliki Nedelji svoj prvi telovadni nastop s pestrim sporedom. Pridite in pogledjte! Več se še pravočasno objavi. Bog živil!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Tukajšnji Orli prireditvi v nedeljo, dne 28. t. m., popoldne po večernicah, na dvorišču g. Škrleca gledališko predstavo. Predstavljal se bo žaloigra v petih dejanjih »Ne pričaj po krivem.« Ker je igra zelo lepa ter se hočejo igralci potruditi, da rešijo svoje vloge dobro, se vabi vse prijatelje poštene zabave od blizu in daleč, pridite! Vrši se ob vsakem vremenu. — Bog živil!

Društveni dom Mala Nedelja. V nedeljo, dne 28. junija in na praznik sv. Petra in Pavla dne 29. junija, obkrat točno ob treh popoldne, takoj po večernicah, se vrši zanimivo predavanje o starem Rimu in o novem krščanskem Rimu. Predavanje bodo pojasnjevale krasne skioptične slike. Vstopnina za odrasle 5 din., za otroke 2 din. v kritje stroškov. Ker se je malokdo lahko udeležil romanja v Rim, naj sedaj nikdo ne zamudi, si ogledati krasote večnega mesta! Domačini in sosede, vabljeni k prav obilni udeležbi v Društveni dom k Mali Nedelji.

Makole. Tukajšnji orlovski odsek vprizori v nedeljo, dne 5. julija t. l. v društveni dvorani lepo ljudsko igro: »Na dan sodbe« v treh dejanjih. Na sporedu je tudi petje. Na to prireditve neše mladine ujudno vabimo vse doma-

čine, kakor tudi naše prijatelje iz okoljskih župnij Nobenemu ne bo žal. Bog živil!

Kralj Matjaž bo nastopil s svojo elitno četo ob priliki javne telovadbe celjskega orlovskega okrožja v Laškem v nedeljo, dne 12. julija 1925. Ta izvanreden nastop, pri katerem sodeluje godba 30 mož, zanima že sedaj vsačo narodno katoliško hišo od blizu in daleč. Od vsake vsi celjskega okraja pridejo ta dan ogledat velike zanimivosti. Vsak dobi izkaznico za polovično vožnjo. Dobi jo pri celjskem orlovskem okrožju, Celje. Pišite takoj po nje. Paritje, dekleta, moške in žene, pridite vsi, ker so na sporedu tako interesantne točke, da ne bo nikomur žal za teh malenkostnih voznih stroškov. Bog živil!

Tedenske novice.

Župnik Preglej pri Sv. Lovrencu na Pohorju umrl 24. t. m. Pogreb bo v petek popoldne.

Mariborske novice. V Mariboru imamo zadnje dni vsak dan vsaj po enkrat, če ne po dvakrat dež. Hvala Bogu, doslej še mariborske okolice ni obiskala toča. Dreva je za splavarje ravno dosti velika, radi tega pa se pripelje dnevno iz Dravske doline proti Mariboru po več splavov. — Mariborska šolska mladost se odpravlja že na počitnice. Se par dni in mariborski študenti se bodo za dva meseca razkropili iz mesta po deželi. — Po Mariboru vse govori o raznih zločinških slučajih, ki se dnevno obravnava pri porotnem zasedanju. Za 25. in 26. t. m. je določen slučaj Zlahčič in Čič, ki sta obdolžena trojnega umora v družini Mikl. Ako bi bila porotna dvorana dovolj prostorna, bi bili v njej ta dva dni vsi radovedni Mariborčani. Kakor se sliši zvoniti, bo slučaj Zlahčič-Čič preložen do prihodnjega zasedanja in to radi tega, ker bosta zagovornika zahtevala, da se naj oba obdolženca preiščeta od zdravnikov-strokovnjakov, če nista morda premo pri pameti. — Ker smo zgoraj omenili bližajoče se šolske počitnice, moramo tudi beležiti izid zrelostnega izpita na zavodu št. šolskih sester, ki se je vršil dne 15., 16. in 17. t. m. Za izpit je bilo 22 kandidatkinj, izpričevalo zrelosti z odliko so dobile: gđc. Grmek Stanislava, Kac Elizabeta, Mulej Alma in Soršak Marija. Druge so dobile izpričevalo zrelosti z dobrim uspehom: in sicer Alt Danijela, Beloglavc Matilda, Delago Alojzija, Dolšak Marija, Ferenčak Maria, Hafner Ruperta, Jeraj Franciška, Pellenberger H., Kirbiš Avgusta, Koderman Iva, Potočnik Pavla, Pulko D., Rojnik Franciška, Sajtl Agata, Vivid Benta, Vrečko Ivanka, Vrhnjak Stefanija in Zupan Danica. — V I. letnik šolskega leta 1925-26 bodo sprejete le one, ki so prestale zaključni izpit na meščanski šoli ali srednji šoli. Za te, ki nameravajo vstopiti kot interne gojenke, zadostuje, če se prigrasijo le pisnemu potom.

Drž. gimnazija v Mariboru. Sprejemni izpiti za prvi razred 1925-26 se vršijo dne 30. junija t. l., torek, od točno 10. ure dalje v gimnaziji. Vpisovanje za te izpite bo v ponedeljek, dne 29. junija, od 10. ure dalje, v ravnateljstvu pisarni, ali tudi še v torek, tik do 10. ure, ko se izpit prične. Morejo se pa tudi že prej poslati po pošti na ravnateljstvo vpisne listine, to je krstni (rojstni) list, ki dokazuje, da bo učenec v letu 1925 dokončal vsaj 10. leto, nadalje zadnje šolsko, nalašč za sprejem v srednjo šolo prirejeno izpričevalo. Tistim, ki te listine vpošljejo še prej, se je treba osebno izglasiti šole naravnost k izpitu dne 30. junija. Sprejemni izpiti se vršijo tudi 30. avg.

Zadružna zveza v Ljubljani, r. z. z. o. z., oddelek za Strajersko, posluje za stranke do nadaljnjega vsake petek in vsako soboto od 8. do 12. ure popoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Velika Polana v Prekmurju je bila zadnji teden vsa v veselju. Za praznik presv. Srca Jezusovega, kateremu je posvečena nova župnijska cerkev, so imeli cerkveno tridnevno. Vodja jo je č. g. o. Ladislav Hazemali. Ljudstvo se je cerkvene slavnosti vse tri dni s čudovito vneto udeleževalo. Hvaležno je svojemu novemu dušnemu pastirju, da mu je pripravil to duhovno veselje. Zadnji dan, v nedeljo, dne 21. junija, se je udeležilo slovesnosti nad 100 Orlov in Orlic iz Siskov, ki so popoldne priredili dobro uspele telovadni nastop. Tudi v Polani in v Turnišču se pripravljajo ustanovitev Orla.

Novice od Sv. Lenarta v Slov. gor. Dne 22. junija zagnili so popoldne naenkrat črni oblaki nebo. Brez posebnega bliskanja in grmenja usula se je debela toča, prav poseben v občini Zgornje Jerjavce, kjer je ležala tako debelo, da si dobil utis, kakor bi zapadel sneg. Uničeni so vsi pridelki, nujna pomoč je skrajno potrebna. — Od jutra 21. junija plapolala na poslopju okrajnega sodišča bela zastava, znamenje, da ni nobenega jetnika v zaporih. Je pač redko kaj takega. Bo vsaj jetničar enkrat mimo spal, ker se ni bati, da bi mu kdo pobegnil, a Bog ve, kako dolgo?

V Ribnici na Pohorju je zadnji torek, dne 23. junija, za pljučnico umrla bogoljubna gospa Roza Držečnik, so-proga župana in cerkvenega ključarja Luke Držečnik. So niso zaceljene rane, ki jo je blagi Držečnikovi hiši vsekala nagla smrt nadebudnega sina bogoslovca Jožefa, ki je pred dvema letoma utonil v Dravi, že se je odprl nov grob, ki naj sprejme vase ljubo mater. Rajna gospa je bila vsej župniji ribniški vzor pobožne, skromne, marljive žene, matere in gospodinjice, prav kakor opisuje vzor-ženo sv. pismo. Odličnemu somišljeniku, g. županu Luki Držečnik in vsej njegovi ljubi družini izrekamo ob bridki izgubi naše najgobje sožalje in mu želimo najobilnejše tolažbe božje!

Tridesetletnica. Prostovoljno gasilno društvo v Trgovišču pri Veliki Nedelji je slavilo dne 21. t. m. 30letnico svojega obstanka. Ob 10. uri popoldne je bila slovesna sv. maša, popoldne pa odkritje spominske plošče, ki je vzidana na gasilnem skladišču. V to ploščo so vklesana imena vseh v vojni padlih članov društva. Poleg teh imen

se blešče tudi ime načelnika Ivana Novaka in to sam Bog zna zakaj. Najbrž želi g. Novak to odhlikovanje v bodoče še zasluziti.

Umor in nesreča v ptujskem okraju. Zadnji petek je ustrelil posestnik Miha Emeršič skozi okno posestnika J. Cafuto iz Velikega Okiča. Vzrok tega umora je dolgoletno sovraštvost med obema, ki se je razvila iz pravdarstva pri sodišču. Morilca Emeršiča so predali orožniki v zapore ptujskega sodišča. — Zadnje nedeljo je utonil v Podlehniku otrok, ki se je vračal domov preko brvi. Močno narasla voda je brv izpodjedla, otroku je spodrsnilo na brvi, padel je v vodo in utonil.

Strela ubila mladeniča. Od Sv. Tomaža pri Ormožu smo prejeli to-le žalostno vest: V nedeljo, dne 14. t. m., popoldne se je vračal proti domu mladenič Lovrenc Stekovec iz Rucmanec. Na povratku ga je zalotila nevihta in sicer v gozdu, skozi katerega je moral domov. Vedril je pod drevesom, v katerega je urezala strela in ga ubila. Ker ga ni bilo domov, ga je šla drugi dan iskat mati v gozd, kjer ga je našla mrtvega pod drevesom.

Gospodarska zadruga v Ormožu naznanja vsem članom, da se preselila trgovina iz hiše Ormoške posojilnice v starodavno trgovsko hišo g. Jozefe Kautzhammer na Glavnem trgu. Naznanja tudi, da ima v zalogi vedno najboljše špicerijsko in manufakturno blago. Da se o tem prepričate, pridite in bode videli, da dobite res v trgovini Gospodarske zadruge najboljše blago po zelo nizkih cenah, kakor nikjer drugod. Priporoča se za obilen obisk Gospodarska zadruga!

Novice iz Gor. Radgone. V našem trgu razsaja po nekaterih hišah med piščanci nevarna diphteritis, ki zahteva mnogo žrtev. Dobro bi bilo, da bi se ljudi poučili, kako naj se branijo in zavarujejo proti tej bolezni. — Črešenj je v naši okolici silno veliko. Ljudje jih ne morejo prodati, oziroma jih morajo dati za slepo čeno. Na trg jih prinašajo od vseh strani. Celó iz Sv. Jurija v Slov. gori, so jih prinesli. Oddajati so jih morali po 2 D, celo 1 D za liter. Škoda za delo in trud. — Vinolovec pod vejo je v naši okolici vse polno, kar moralno in gospodarsko silno slabo vpliva na naše ljudi. Če bi vino ali sadjevec lahko drugam prodali, bi prišel denar od zunaj v naše kraje, na teh nesrečnih vinolovcih pa imajo večinoma samo domačini veliko in vabljivo priljubljenost, da v teh kritičnih časih denar brez potrebe zapravljajo. Krivdo na tem pa nosijo tisti, ki nam ne olajšajo izvoza. — V četrtek, 18. junija se je vršil pri nas protestni shod zoper Ormož kot središče novega nameravanega okrožnega sodišča. Zastopana sta bila Ljutomer in Gor. Radgona po večini po svojih sodnikih in odvetnikih, ki se potegujejo za Ljutomer kot sedež novega sodnijskega okrožja. — Opekarniški ravnatelj je v resnici značilna plače tovarniškimi delavcem, in sicer tako občutno, da tega nikakor nismo pričakovali. Tisti, ki so dobivali poprej 4 D od ure, prejemale sedaj samo 2,50 D, oni pa, ki so prejemale sedaj 2 D od ure, dobijo odslej le 1,25 D. Ničesar ne bi imeli proti znižanju delavskih plač, če bi ravnatelj znižal delavcem tudi cene pri obleki, kruhu in drugih živilih, ki jih delavci neobhodno potrebujejo. Kaj misli ravnatelj, da samo on potrebuje postelje, perilo in obleko? Sam mora znati, kako hudo je, če človek tega nima! Zato bi se moral gledati na to, da tiste, od katerih je odvisen ves obrat, v opekarni in od katerih živi on in še mnogi drugi, plača tako, da bodo mogli primerno živeti. Slišimo tudi, da z delavci ne postopa preveč človeško. Delavci so tudi ljudje, zato ne pustimo, da bi jih izkoriščal v svoj dobiček. Če bo tako naprej delal, se je bati, da sploh nihče več ne bo šel v opekarno na delo. Čudno, da pusti demokratska gospoda proste roke človeku — inozemcu, ki baje sploh ni jugoslovanski državljani in čigar sposobnost ni na preveč dobrem glasu. Druge inozemce iztiravajo iz naše države, tega pa naša demokratska gospoda štiti, da izkorišča domače uboge ljudi. Če ne morete delavcev plačati, kakor so jih plačevali za Lančiča, pa znižajte plačo ravnatelju, ki dobiva mesečno 2000 din. več, kakor je prejemal Lančič. Gospodje, tu napravite ved in splošna nezadovoljnost z vašim gospodarstvom bo prenehala. — Za orlovsko prireditelje, ki se vrši pri nas 5. julija vlada povsod veliko zanimanje. Navdušeni so fantje, ki bodo sekali in stavili mlaje; dekleta se veselijo, ker bodo imele zopet enkrat lepo priliko pokazati, kako lepo znajo ovenčati cerke, mlaje in prostore. Vsem prijateljem orlovske misli kličemo: Dne 5. julija na veselo svidenje v Gornji Radgoni!

Dve veseli novici iz Legna pri Slovenjgradcu. Občina Legen je imenovala g. Jozefa Rotovnik za častnega občana v znak hvalečnosti za njegovo požrtvovalno delo za blagor občine. Bil je nad 30 let član občinskega odbora, čez 10 let župan in 20 let in še sedaj prvi svetovalec. Pri slovesnosti izročitve častne diplome dne 14. junija t. l. smo se z njim veselili vsi člani občinskega odbora in tudi njegovi sorodniki in mnogi uradniki iz Slovenjgradca, kateri so mu izrazili čestitke. Ker je slavnost velikega pomena, je g. župan sprožil tudi misel, naj bi se spomnili naših dijakov in vsi so z veseljem darovali za se dobro zabavali. Tudi pri tej priložnosti se je nabralo Dijaško večerjo znesek 600 kron. Vsem darovalcem priskrba zahvala, g. jubilantu pa naše čestitke! — Poročila se je veleposestnica gospa Jozefa Kristan z vrlim ženinom Leopoldom Stamulak dne 16. t. m. Imeli smo prav veselo gostijo, prišli so svatje od blizu in daleč, vsi smo se dobro zabavali. Tudi pri tej priložnosti se je nabralo za Dijaško večerjo 800 kron. Iskrena hvala!

Strela je udarila v noči 18. t. m. v gospodarsko poslopje posestnika Franceta Gradišnik v St. Janžu pri Veljenju. Požar je stavbo uničil popolnoma, rešilo se je samo živino, vse drugo je na postal žrtev ognja. Da se ni požar razširil še na druga poleg stoječa poslopja, je mnogo pripomogel dež, zlasti pa marljivi branilci, ki so pritekli

gasiti in jim gre v veliki meri najlepša hvala. V enem mesecu je to že tretji slučaj strele na stavbe v naši občini.

Kaj nam poročajo iz Griž pri Celju? Vedno izživljanje in nesramno obrekovanje tukajšnjega Orla v »Jutru« nas, poštene Grižane sili, da povemo javnosti resnico. Ze ob Veliki noči je bil naš Orel napaden. Naše naprednjake je pač bodel v oči vzoren nastop lepega števila Orličev pri procesiji na veliko soboto. Dopisnikar podtika tukajšnjemu učitelju g. M. Škerjanc, da je on vodil ta »bataljon«, v resnici se je pa gospod učitelj udeležil procesije s pevci. Vemo, iz kakšnega namena se mu je to potikalo. Ker je g. Škerjanc učitelj po volji naš staršev, ker ne trobi v Žerjavov rog, ker hodi redno k nedeljski službi božji — bela vrana — in ker s svojim petjem povzdiguje službo božjo, zato je tukajšnjim naprednjakom trn v peti, zato bi ga radi očrnili pri višji šolski oblasti, da prav kmalu osvobodijo »napredne« Griže »klerikalnega« učitelja »Koroševega režima«. To je razvidno tudi iz poziva dopisnikarjevega, naj šolska oblast strogo nastopi proti Orličem in tistim, ki jih vodijo. In res, kmalu sta občutila g. katehet in g. Škerjanc upoštevanje tega poziva, zadnji seveda popolnoma po krivem. In tudi Orlič sami v šoli morajo to bridko občutiti. Proti temu mi starši odločno ugovarjamo. Mi smo za svoje otroke odgovorni, kako morajo biti vzgojeni, mi že vemo, zakaj pustimo svoje sinove k Orličem, ker je Orel poštena, krščanska organizacija, ki navaja naše sinove na lepo, versko življenje. Ugovarjamo nadalje, ker se v šoli agitira in sili naše sinove k Sokoličem, ker ima Sokol glavni namen, zastopiti našo mladino in jo odtujiti veri, Cerkvi in Bogu. Tudi ugovarjamo, ker nosijo nekateri učitelji v šoli sokolske in orjunske znake. To je dovoljeno, naši sinovi pa izven šole ne smejo nastopati pri Orlu? Kdo potem izvaja politiko v šoli? Ali se tako uči in vzgaja? — In v zadnjem dopisu se v »Jutru« podtika našemu Orlu nekaj, kar najlepše razkrinkuje dopisnikarja samega; naj se prejšnji na lastne oči in ušesa prepriča o resnici, ne pa da laže in našega Orla postavlja v slabo luč. — Zadnje nedeljo naši Orlič s tabora v St. Pavlu se niso peljali, ampak so šli peš. Skozi St. Lovrenc niso razgrajali in tudi ne peli; tiste umazane pesmi naši pošteni grizki fantje pa sploh ne poznajo; ogabno sklepanje je grdo in podlo obrekovanje. Vemo, zakaj se sve to Orlu podtika. Radi bi pomnožili vrste svojih Sokoličev v Grižah, pa se jim noče posvečiti, ker starši niso slepi. Pometna naj vsak pred svojim pragom. Vsa gonja zoper krščanske organizacije v Grižah, preganjanje in zapostavljanje delavcev kršč. prepričanja pri državnem rudniku nima drugega namena, kot: Žerjavovi demokrati bi radi Griže napravili »napredne«. Ze pri zadnjih volitvah so to poskušali s silo in protizakonitostjo; in res so premetili oz. preplasil nekatero delavce. In ta teror izvajajo še naprej v šoli in pri rudniku, ker mislijo, da so tu neomejeni gospodarji. Toda, nobena reč na svetu ni večna. Tako bo tem tudi enkrat odklenkalo, mogoče že kmalu. Pošten, krščanski kmet in delavec sta si že podala roke, da potom krščanskih organizacij, dobrega časopisja in SLS polagoma pometata v Grižah. Le vsi na delo, vztrajno in požrtvovalno. — Pošteni, zavedni Grižani.

Smrt vsled zastrupljenja krvi. Iz Dobja smo prejeli: Smrtna kosa je pokosila dobrega mladeniča iz naše Marijine družbe, Janeza Lončar iz Presečnega iz dobre krščanske hiše. Kosil je na travniku travo za živino. Ko je začel zgrabljati skupaj, je stopil z boso nogo tako neprevidno na koso, da se je vrezal globoko v nogo. Drugi dan so ga peljali v Celje v bolnico, a bilo je že prepozno. Par dni pozneje je umrl radi zastrupljenja krvi. Kosa, s katero je kosil, mu je bila smrtna kosa. Dobri družini izražamo svoje sožalje, rajnemu Janezu, ki je umrl še nedolžen in nepokvarjen, pa želimo nebeško veselje!

Slovenski Lurd. Podpisani župnijski urad naznanja častilcem Lurske Marije, da se vrši romarski shod v Lurski cerkvi v Rajhenburgu v dneh 30. junija, 1. in 2. julija. Pobožnost vodijo gg. misijonarji od Sv. Jožefa nad Celjem. Pozdravljeni romarji od blizu in daleč! — Župnijski urad v Rajhenburgu.

Nova sv. maša v Kozjem. V nedeljo, dne 14. t. m., je slavil tukajšnji rojak Mihael Novak, redovnik p. Pij v Rajhenburgu, svojo novo sv. mašo. Prelepi slavoloki so bili živa priča, da zna ljudstvo ceniti pomen redovniškega, oziroma mašniškega poklica. Tudi se je zbralo iz celega okraja toliko ljudstva ta dan v Kozjem, da lahko rečemo, da ga še toliko ni videlo Kozje.

Velika nesreča vsled povodnji na Kranjskem. Mnogi so se letos bali, da bomo imeli hudo sušo, ker je bilo po zimni in na pomlad zelo malo padavin. Njihova bojazen se pa hvala Bogu ni uresničila; zadnje čase prav pridno dežuje in izvzemi par krajev, katere je obiskela nevihta s točo, je padal povsod miren in rahel dež. Slabše čase pa imajo letos na Kranjskem, od koder nam poročajo o čestih poplavih in nevihtah. Strahovita nesreča je pretekli teden zdelala na Gorenjskem kraje od Skofjeloke proti italijanski državni meji. Tu leži lepa Poljska dolina, katero je v nekaj urah povodenj strahovito opustošila. Nad Rovtami, na skrajnem koncu doline, se je dne 18. t. m. utrgal oblak. Voda je lila z neba kot ob vesoljnem potopu in v nekaj urah so drvele neizmerno množine vode v rečico Soro, ki je narasla v strahovito veletok, katerega ni moglo premagati v rušenju in divjanju nobena ovira. Razjarjena reka je odnesla 18 mostov in 5 brvi, podrla več jezov, med temi dva betonska, ki sta bila zelo močno zgrajena, nadalje več žag in ostalih poslopij; raztrgala je na mnogih krajih cesto, odnesla cela polja, ali jih zasipala s prodcem, ruvala drevesa, odnašala posekan les in udirala v hiše in hleve. K sreči je povodenj nastala podnevu, ko so ljudje videli se reševati. Tako nesreča ni zahtevala človeških žrtev, pač pa je ugonobila mnogo goveja živine in prašičev. Da je nastala povodenj po noči, bila bi katastrofa še mnogo strašnejša, ker bi našlo smrt

na stotine ljudi. Škoda je naravnost ogromna ter še ni precenjena. Za nesrečne, poplavljenе kraje se je zavzel v narodni skupščini Jugoslovanski klub in vlada je na nje govo zahtevo nakazala poplavljenecem pol milijona dinarjev podpore kot prvo, nujno pomoč.

Glasovi naših rojakov iz Francije. Naročniki našega lista iz okolice Lens Lienina in Pas de Calais v Franciji nam poročajo, da so obhajali letos svoj prvi slovenski sv. misijon. Opravljala sta ga g. Ludovik Semelj in g. Andrej Tumpej iz Ljubljane. O potrebi takih misijonov nam pišejo naši rojaki: »Marsikateremu Slovincu se je razveselilo srce, ko je tudi v tujini vendar enkrat slišal oznanjati božjo besedo v svojem slovenskem materinem jeziku. Teh par dni, ko so se mudili med nami gg. misijonarji, je Slovincem preteklo izvanredno veselo in lepo. Mnogo jih je prejelo sv. zakrament. Sele sedaj smo spoznali, kako hudo smo zapuščeni, ker nimamo v svoji sredini nobenega našega duhovnika. Prosimi bomo lavantinskega in ljubljanskega presvetlega škofa, da se nas usmilita ter nam pošljeta slovenskega duhovnika, ki bo stalno živel med nami, kakor je to v Nemčiji na Westfalskem, kjer se mudi med našimi rojaki preč. g. Kalan. Slovincem je v teh krajih, kot: Lens Lienin, Bučaj, Duaj, Barlin, Befume itd., dovolj in imajo tudi svoja katoliška društva sv. Barbare. Ta društva in življenje v njih bi se še bolj poživelo, če bi jih vodil duhovnik-rojak. Poljaki imajo v teh krajih čez 30 svojih duhovnikov. Upamo, da bo naša prošnja uslišana. Vsem čitateljem »Slovenskega Gospodarja« v domovini pošljamo iskrene pozdrave Slovinci iz Francije.« Razveseljivo je, da so se pričeli zanimati za domovino tudi naši rojaki v Franciji in priporočljivo bi bilo, njihovih prošnji glede slovenskega dušnega pastirja kmalu ugoditi.

Vrnitev raziskovalca Amundsena. Zadnjič smo našim čitateljem poročali o predrznem poletu norveškega raziskovalca Amundsena, ki si je nadel nalogo, poleteti do severnega tečaja. Po odhodu so ga zaman pričakovali njegovi tovariši na Spitzbergh in končno je bilo vse prepričano, da se je ekspedicijska ponesrečila in da se Amundsen, če je sploh še živ, vrača peš nazaj. Dne 17. t. m. pa je nenadoma presenetila ves svet brezlična brzojavka norveških ladij na Spitzbergh, da se je Amundsen vrnil zdrav in nepoškodovan. Kmalu so sledile druge brzojavke, ki so poročale podrobnosti o tem drznem poletu. Amundsen ni naletel okrog severnega tečaja na kopno zemljo, kakor je pričakoval, ampak na morje, pokrito z ledenimi gorami. S tem se je položaj raziskovalcev poslabšal, ker niso našli primerne mesta, kjer bi letala lahko pristala. Končno so ugledali med ledom širok vodni kanal, kamor so se spustili. Tu so jim letala zamrznila in skoro po enomesečnem trudu se je posrečilo eno osvoboditi, drugo so pa morali pustiti na ledu. Vrčali so se na prsto letalo, preleteli z njim severni tečaj, nato pa se vrnili na Spitzberge, kjer so jih pričakovali njihovi tovariši na ladijah »Fram« in »Hobby«.

Cenjenim romarjem na Ptujsko goro se naznanja, da se dobi ob dnevih romanja dobra kava in čaj z najboljšim rumom na stojnici pod velbom pri cerkvi. Kavarna je last organista g. Ferdo Kristla ter se vsem romarjem toplo priporoča. Postrežba je točna in poštena.

POROTNE OBRAVNAVE V MARIBORU.

Ze dolgo časa ni imela mariborska porota toliko dela, kakor ga ima pri tem zasedanju, ki traja od 15. junija naprej. Dosedaj je obravnavala že 13 slučajev, lepo število obtožencev se pa čaka, da pride na vrsto. Takoj prvega dne sta se zagovarjala dva obtoženca. Prvi, Rudolf Weiss, obtožen radi požiga v Zgornji Hajdini, je bil oprošten; drugi obdolženec, Franc Granda iz Ješenc pri Mariboru, ki se je zagovarjal radi tatvine in ropa, je bil obsojen na štiri leta težke ječe. Granda je v noči od 19. na 20. febr. t. l. oropal med Račjem in Framom Mihaela Kerleja ter mu odvzel listnico s 3676,75 dinarjev in srebrno uro. Naslednjega dne sta bila oproščena dva uradnika, ki sta poneverila uradni denar in sicer finančni podpreglednik iz Ruš Karol Kebrič in poduradnik mariborske mestne občine Ivan Eferl. Pri obeh je sodišče uvaževalo revščino in bedo, v kateri sta se nahajala. — Dne 17. junija se je zagovarjal radi ropa vojaški begunec Stefan Falez iz Zg. Poljskave. Dne 31. marca je ponoči vdrl v Gačniko v hišo Franciške Herič, ji zadal z nekim predmetom več udarcev po glavi ter jo prisilil, da mu je izročila 250 dinarjev in več kosov mesa. Po zločinu je pobegnil v Avstrijo, odkoder se je šele letos v maju vrnil. Obsojen je bil na 8 let ječe. — Radi tatvine se je za njim zagovarjal že prileten tat in potepuh, Anton Majcen iz Podvinčev. Bil je svoj čas že obsojen radi umora na dosmrtno ječo, leta 1922 pa pomiloščen. Začel je zopet krasti, kar mu je pač prišlo pod roke ter je oškodoval s tatvino 17 oseb. Obsojen je bil na šest let ječe, nato pa pože se v prisilno delavnico. — Kot tretji je tega dne stal pred porotniki prebrisan konjski tat A. Berglez iz Dogaš pri Mariboru. Stanoval je v Mariboru ter mešetaril s konji, katere je pa še raje kradel. Na Remšniku je ukradel posestniku Vitrihu konja, v Sv. Miklavžu na Dravskem polju pa pos. Potočniku kobilo. Poleg tega ima na vesti še več drugih grehov. Ker je med razpravo nankrat začel hliniti blaznost, ni bil to pot obsojen, ampak bodo najprej preiskali njegovo duševno stanje. — Dne 19. t. m. je obravnavala porota zopet tri slučaje. Brivec Jožef Vratar iz Murske Sobote je bil radi raznih tatvin in vlomov obsojen na 2 in pol leta težke ječe. — Jurij Petrovič iz Sv. Trojice v Halje kot hlapec okradel več svojih gospodarjev. Porota mu je zato prisodila 2 leti ječe.

Radi umora svojega moža se je že drugič pred porotniki zagovarjala Katarina Dajčar iz Vidanovcev. Pri prvi razpravi dne 4. marca t. l. je bila obsojena na smrt na veselih. Vrhovno sodišče je ugodilo njeni ničnostni pritožbi in vršila se je nova razprava, na kateri je bila obsojena Katarina Dajčar na osem let težke ječe. Na milejšo ob-

sočno so vplivale izpovedbe prič, ki so sedaj precej drugače govorile, kakor pri prvi obravnavi.

Umor v Lahoncih. Dne 21. t. m. se je vršila pred poroto dolgotrajna razprava proti Jožetu in Barbari Benko radi umora Franca Puntigama v Lahoncih pri Ormožu. Razprava je trajala od 8. ure zjutraj v soboto sedaj dan do 7. ure zjutraj v nedeljo. Obtoženca sta stala cedi da v tretjič pred porotniki. Pri drugi razpravi sta bila obsojena in sicer Jožef Benko na smrt in Barbara Benka na 12letno ječo. O dvratem tudi »Slovenski Gospodar« obširno poročal o odvratnem ločinu. Sobar Benko se je pritožila po obsodbi na vrhovno sodišče, ki je odredilo novo obravnavo. Jožef Benko je bil po burni razpravi oproščen, Barbara pa obsojena na pet let ječe. Razprava pa ni pojasnila, kdo je pravzaprav umoril Franca Puntigama, po katerem je obsojena Barbara pomodelovanca postala.

Dne 22. t. m. se je zagovarjal radi tatvine Karel Pristovnik iz Planice. Bil je že večkrat radi tatvine kaznovan. To pot je dobil 5 let ječe. — Za tem se je vršila razprava proti Stefanu Hozjanu iz Velikih Polan pri Crenovcih v Prekmurju. V družbi dveh tovarišev je kradel po Prekmurju ter dne 11. marca 1924 ustrelil Stefana Hozjana, ki ga je zasačil pri tatvini. Razprava je bila preložena radi zaslišanja novih prič.

(Konec prihodnjic.)

Dopisi.

Sv. Marjeta na Pesnici. Pomenljivo slovesnost smo obhajali pri nas dan sv. Alojzija. Ginljivo je bilo prvo sv. obhajilo nad 50 naših najmlajših v naši žetviti, na ta dan pa še posebno okrašenih cerkvi. Čudovito ubrani naši novi zvonovi so veselo prepevali in tudi oznanjali daleč na okrog, da se vrši pri nas obnem skušnja in zveruka in dekanjsko obiskovanje naše župnije. Nepozabna slovesnost se je končala v okusno prenovljeni hiši našega cerkvenega ključarja A. in M. Mulec, ki se je na najslavnejši način ob navzočnosti mnogoštevilnih sosedov in domačega č. g. župnika ter č. gg. dr. Jesovskega in prof. Vrežeta iz Maribora posvetila po č. g. stolnem župniku in dekanu F. Moravcu presv. Srca Jezusovemu. Ne bodemo pozabili prelepih besed, ki nam jih je g. posvetitelj pri tej priliki na srce polagal. Presv. Srce nam pa naj ohrani in da srečno dozoreti žitna polja in vinske gorice, ki tu pri nas obetajo silno veliko!

Sv. Rupert v Slov. gor. Dopisniku »Kmetijskega lista« št. 22 pod naslovom Sv. Rupert v Slov. gor. dajo podpisani župani naslednjo izjavo: V omenjenem dopisu se nekdo zahrbitno zaletava v našega splošno priljubljenega g. kaplana, ker je dal kaplanijski vinograd rigolati, ki je večinoma uničen. Stori je pa to sporazumno z župnikom in odličnimi farani. Ker pa nobeden kaplan ni stalno nameščen, in ker dosedanji g. kaplan do zdaj še od vinograda ni imel nobenih dohodkov, smo mu mi nasvetovali, naj da oznaniti, da je nujno potrebno, da se vinograd popravi, ker gre za naslednike. Sam pa tolikih stroškov ne more nositi in tudi nima upanja, da bi se mu kedaj povrnilo, zato je zaprosil za pomoč pri dorežljivih županih z denarnimi prispevki. Mi smo se njegovi prošnji radi odzvali, kar dokazuje dejstvo, da se je več nabralo, kakor se je za delavce porabilo. Ostali denar pa se bo porabil za nakup novih trl. Dopisniku »Kmetijskega lista« je menda dobro znano, da žisti, ki nič ne da, navadno najbolj jezika. To velja tudi vam! Sicer pa vam odločno povemo, da je nam farmazom tega sili in, če se ne bo miru, si bomo vas, g. dopisnik, enkrat pri luči ogledali. Ali ne veste, da proti vodi je težko plavati in ljudski volji se le nekaj časa klubuje. Če vam pa razmere, ker imamo družne katoliške organizacije, kakor Orle, Orlice, Bramlo društvo ter razne prireditve, niso po volji, pa pojdite v deželo Hotentotov, tam potrebuje poglavarja in vas prisrčno prosijo, da zasedete »Kmetijski prestol« tam bote lahko po svoji volji razpirjali »Kmetijski List« in »Domovino«. Pri nas Ruperčanih pa zastoj poskušate. Ker imate sami dosti masla na glavi, o drugih slabo sodite, zraven pa še črne »špegle« nosite ter sami vroča tla pripravljate. Žalostno, a za nas veselo ter sebi dobro potnamo. Žalostno, izderi najprej bruno iz svojega očesa, potem še le prezdir iz očesa svojega brata, se sliši večkrat, ne le v cerkvi, ampak tudi med ljudstvom. To naj vam za enkrat zadostuje, prihodnjic, če ne bo miru, pa vam eno hotentotsko zgodimo! Franc Vogrin, župan l. r. Tomažič Janez, odbornik l. r., Janez Minik, župan l. r., Janez Čuček, župan l. r. —

Sv. Jernej pri Ločah. Poročila se je Marija Kolar, nečakinja rajnega č. g. Antona Kolar, župnika v St. Ilju pri Velenju, s Francetom Kračun, posestnikom in krojaškim mojstrom v Ločah.

Zg. Ložnica pri Zalcu. Tvrdba ročnih gasilnih aparatov »Niagara« iz Zagreba napravi dne 28. junija t. l. ob treh popoldne tisk slavnostnega prostora poskus, ko polije in namaže s smolo, petrolejem in bencinom objekt, vže, ter na mah pogasi s svojim aparatom »Niagara.« Pridite pogledat to iznajdbo tehnikel!

Sv. Rupert nad Laškim. V nedeljo, dne 7. junija, je imela tukajšnja g. Kmetijska zveza svoj redni občni zbor. Pri tej priliki je g. Dezelak iz Kozjaka v poljudni besedi razvijal načela, delo in cilje SLS. Oblakova dvorana je bila nabito polna poslušalcev, ki so pazno sledili poljudnim izjavam g. govornika. Navzduž samostojni — ena peščica jih je še v Sv. Rupertu — so sicer skušali motiti govornika, ki pa je tako dobro in spretno pobijal njihova kriva imenja, da so morali konečno utihneti in se udati. Po zelo živahni debati od več strani se je občni zbor v najlepšem redu in vsestranski zadovoljnosti razšel; odbor

se je sestavil iz naših najboljših mož. Tukajšnje ljudstvo je v pretežni večini v taboru SLS; zloglasna »Domovina«, ki prihaja semkaj nenaročena in neplačana v 20 izvodih — tudi mrtvi jo še dobivajo —, nekaterim možem moti glavo in zastruplja srce, da pljuvajo po tistih naših možeh, ki nečejo biti Judeži našega slovenskega, krščanske mislečega ljudstva. Kakor povsod je tudi tukaj strančica samostojnih že zelo slabostna in črvena; pomilovanja vreden je pač vsak mož, ki veruje in upa v Judeža Iskarjota.

Razbor iz Zidanem mostu. Nedavno mi prinesla »Domovina« dopis iz Razbora, v katerem blati tukajšnjega č. g. župnika, češ, da je zakrivil razne nerednosti pri tukajšnjem poštnem nabiralniku. Na sodnji se je pa izkazalo, da je bilo vse to grdo obrekovanje in nesramna laž. Res je, da se je ravno g. župnik najbolj zavzel in tudi dosegel, da se je zopet obnovil poštni nabiralnik, ki je bil precej časa ukinjen. Ker je »Domovina« preumazana, da bi popravila dotični »laži-dopis«, zato naj služijo te-le vrstice v pojasnilo širši javnosti. — Razborčan.

Malo žrtev

na trudu, denarju in času znači umivanje lasi, ki se da na najpreprostejši način izvesti doma. Za malo svoto din. 3.50 kupite vrečko

»Sampion s črno glavo«

koje vsebino porabite natančno po navodilu. »Sampion s črno glavo« je idealno, milo sredstvo za čiščenje kože na glavi in laski, ki izpolnjuje vse zahteve pametne negle lasi.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah. Edini proizvajatelj: Hans Schwarzkopf, Berlin-Dahlem.

Važno je, da pri nakupu posebno naglašate dostavek »s črno glavo.«

Gospodarstvo.

ZETEV IN MLATEV ZITA.

Učni kmetovalec mora poleg mnogo drugega vedeti tudi to, kedaj in kako je spravljati žitno zrno, da bo delo njega čim več koristno. Med raznimi židvi, ki služijo človeku zrnno čez noht. Če se rado upogne ter se pri tem pokaže beli sok, je žito še nezrelo, ako je pa zrno tako trdo, da ga prelomimo s težavo, je žito postalo prezrelo. Premalo zrelo zrno nam da peščel izdelek, ker se preveč vsuši, preveč zrelo žito pa se rado priduše, kar daje bolj puščamo žito dalje časa na njivi, da zrno popolnoma dozori. Za kruh pa požanjemo žito v času, ko je še nekoliko mehko, vendar ne več sočno in mlečno. Na večjih posestvih pride pri žetvi tudi vreme v pošev. Na teh je začeti z žetvijo rajši nekoliko prej, kakor pozneje, ker se prav lahko pripeti, da zamudimo pravi čas, bodisi da nam je nagajalo vreme, ali pa nismo dobili zadostnega števila delavcev, da bi mogli požeti povsod ob pravem času.

Žito je dozorelo, ko je žitna slama porumenela in je postalo zrnje tako trdo, da ne kaže znotraj nobenega soka več. Najlažje se dočeti čas žetve na ta način, ako upognemo zrno čez noht. Če se rado upogne ter se pri tem pokaže beli sok, je žito še nezrelo, ako je pa zrno tako trdo, da ga prelomimo s težavo, je žito postalo prezrelo.

Premalo zrelo zrno nam da peščel izdelek, ker se preveč vsuši, preveč zrelo žito pa se rado priduše, kar daje bolj puščamo žito dalje časa na njivi, da zrno popolnoma dozori. Za kruh pa požanjemo žito v času, ko je še nekoliko mehko, vendar ne več sočno in mlečno. Na večjih posestvih pride pri žetvi tudi vreme v pošev. Na teh je začeti z žetvijo rajši nekoliko prej, kakor pozneje, ker se prav lahko pripeti, da zamudimo pravi čas, bodisi da nam je nagajalo vreme, ali pa nismo dobili zadostnega števila delavcev, da bi mogli požeti povsod ob pravem času.

Žito žanjemo s srpom, ali pa ga kosimo z žitno kosilo.

Veliki posestniki rabi, ali pa ga kosimo z žitno kosilo. V novejšem času so ti stroji tako napravljeni, da pokošeno žito obenem povežejo v snope. Kosilni stroj za žito in vezanje snopja stane po današnjih cenah 7000—8000 D.

S srpom gre žetev najpočasneje od rok. Delo pa je najboljšje, ker se potegubi najmanj zrnja. S koso vršimo delo hitreje in ceneje. Za kosilno rabimo posebne žitne kose z ogrodjem ali grabljami, ki polagajo pokošeno žito v ređe. Dober kosec pokosi na dan $\frac{1}{2}$ do en oral, dočim požanje žanjica k večjemu do eno šestinko orala. Za žetve jnega orala žita je potrebnim potrebno šest žanjic in dva strežaja, ki vežeta snopje ter ga nosita v kopice, ali pa en kosec s tremi strežaji, ki pokošeno žito devajo v snopje in ga vežejo. V prvem slučaju imamo v celem 8 ljudi, v drugem pa samo 4.

Požeto žito je treba sušiti,

da zrnje do kraja dozori in da se slama posuši popolnoma. Če je bilo žito poraslo s plevelom ali z deteljo, je na sušenje posebno paziti. Žito v snopju lahko sušimo na njivah, ali pa v kozolcih. Na njivi moramo sušiti v razstavkah, ali pa na ostrvih, ali kolih. Razstavke delamo večje ali manjše. Velike razstavke imenujemo kopice in križe, male pa stave ali stavke. Pri zlaganju snopja v križe moramo paziti na to, da se snopje hitro suši in preveč ne nabeka. Prvi snop zganemo čez polovico ter ga položimo na tla tako, da se nahaja kdesje na gornji strani in ne visi k tlom. Na ta snop zložimo potem 20 snopov navskriž, enega pa povrh križa kot nekak klubec. Križ sestoji torej iz 22 snopov, trije križi skupaj pa tvorijo kopo in 6 snopov povrh.

Na Murskem in Ptujskem polju zlagajo žito, t. j. riž in pšenico, večinoma v križe, le ajdo, proso in ikonizno zlagajo v stave po 8 do 10 snopov skupaj. Kjer je vreme ob času žetve nestanovitno in rado deži, tam so kozolci za sušenje žita zelo na mestu. V Savinjski dolini, v laškem in brežiškem okraju, kakor tudi na ozemlju bivše Kranjske imajo gospodarji kozolce, v katerih uslijo žito. V kozolcih se žito najbolje in najlažje suši. Burja, dež in toča mu ne morejo več škodovati. Pa tudi za deteljo in sočivje nam služijo kozolci prav dobro. Kjer vidimo kozolce na polju, lahko sklepamo, da prebiva v dotičnem kraju napredni kmečki živelj.

Kozolci so lesena in s streho pokrita stojala, ki obstoje iz vodoravno ležečih lat, med katere devamo snopje, ali kar pač hočemo sušiti. Razlikujemo enovrstne in dvovrstne kozolce, t. j. kozolce z eno ali dvema stena. Visokost kozolcev znaša po 15 lat. Late so po 25 cm narazen in po 6 m dolge. Dvovrstni kozolci imajo na sredi zgoraj počez položene deske, na katere naložimo suho krmu, pod tem slovom spodaj pa je prostor ali klonica za brane, pluge in drugo gospodarsko orodje.

Ko se je žito na polju dovolj posušilo,

ga spravimo na pod ali škedenj, kjer čaka do mlatve. Škedenj mora biti suh in zračen. Le v suhih in zračnih prostorih se dobro ohrani snopje, slama in drugo. Lesen škedenj je najbolj pripraven za malega posestnika. Večji posestniki imajo zidane škedenje, ki so bolj trpežni in varni pred ognjem, zato pa tudi veliko dražji.

Žito mlatimo s cepmi ali z mlatilnimi stroji,

ki jih imenujemo tudi mlatilnice. Mlatve s cepmi je draga in počasna, zlasti če primanjkuje mlatičev. Mlatič namlati na dan $1\frac{1}{2}$ do 2 hl rži ali pšenice. S cepmi naj mlati samo mali posestnik, ki ima dobre mlatiče, pa malo žita. Večji posestnik mlati s cepmi samo tedaj, ko odbira najboljšje zrnje za seme, ali pa ako napravljajo škopno slamo, ki mu je potrebna za pokrivanje strehe, za vez v vinogradu, za povresla itd. Drugače pa mlati rajši z mlatilnico, ki vrši to delo veliko ceneje in hitreje. Kjer se, da kmeti ne izplačajo mlaku mlatilni stroj — seveda od kake zanesljive tvrdke, ki prevzame jamstvo za solidnost stroja za več let. V čehoslovaški republiki najdemo vasi, kjer ima več boljši posestnik svoje mlatilnice.

Mlatve vršimo, kadar imamo največ časa za to. Večji posestniki mlati najrajši po zimi, ko ni drugega dela. Seveda so poprej izmlatili po eno kopo za poskusno ter zmerili zrnje in stehtali slamo. To so storili zato, da so mogli napraviti račune že kmalu po žetvi, kako bodo izhajali s pridelkom, koliko bodo lahko prodali zrnja, slame itd. itd.

Mlatalnice goni lahko človeška roka ali živina, ali pa parna sila. Namesto živine in parne sile jih more gnati tudi voda. Vodna moč je razmeroma najcenejša. Mlatalnice na roko niso priporočljive, ker z njimi ne opravimo mnogo več, kakor s cepmi. Njih vrtenje je prava muka za človeka. Ročnih mlatalnic ne kaže kupovati, četudi so ceneje od drugih.

Boljše od ročnih so mlatalnice na ročni in ob enem na viteljni pogon, ali samo na pogon z vitlom, katere goni izključno le živina. Z mlatilnico na vitel namlatimo na 1 dan do 40 hl zrnja. Pri vprežni mlatalnici se počasna hoja živine prenaša z vitlom tako hitro na boben, da se ta zavrti po 800— do 1000krat v eni minuti, kar je smatrati za veliko tehnično pridobitev na tem polju.

Vitli so ležeči ali po stoječi. Ležeči vitel obstoji iz več parov zobčastih koles, je nizek in pritrjen v tla s pomočjo močnega in dobro zvezanega lesenega okvirja. Pri ležečem vitlu se prenaša sila na mlatilnico z dvema železnima drogoma — transmisijskima drogoma — ki sta neposredno zvezana z mlatilnico. Ti drogi so videlani v tla, da živina nemoteno čez nje koraka. Da se sila od vitla na mlatilnico prenaša v različni smeri, n. pr. navzgor, če leži mlatalnica višje, kakor vitel, ali pa na strani, postavimo med vitel in mlatilnico še posebne priprave — posredovalna kolesa ali predležja. S temi kolesi se prenaša sila od vitla na mlatilnico s pomočjo močnega jermena. Stoječi vitel je tako visok, da mora žival korakati pod jermenom, ki teče od najzgodnjega kolesa na vitlu vodoravno na mlatilnico. Stoječi vitel je drži od ležečega in stane s potrebnim predležjem vred danes približno 5000 dinarjev.

Običajno so vitli napravljeni za dvovrečno. Imamo pa tudi enovprežne in četrevprežne vitle. Živino vprežamo na vitlu za vprežne trame, ki so pritrjeni na vodoravno ležečem in velikem zobčastem kolesu. Po številu potrebnih živine se ravna tudi število vprežnih tramov na vitlu. V vitel vprežena živina hodi v krogu okrog vretena ali vratila. Čim večji je ta krog, katerega je obhoditi, tem lažje dela živina. Premer kroga bodi vsaj $7\frac{1}{2}$ m dolg. Vitel mora v tleh trdno stati. Vratilo mora stati navpično, kolo s vprežnimi trami pa vodoravno. Mora začnemo mlati, moramo spraviti vitel počasi v vrtenje. Živina ne sme kar nainkrat potegniti z vso silo, ker bi se utegnilo pripetiti, da se vitel polomi. Dobro storimo, ako spravimo vitel pod streho, da živina ne tpi pred solncem in dežjem. Vitel moremo uporabiti tudi za vrtenje drugih strojev, kot pebralnika ali trajerja, slamozernice itd.

Z vitlom vršimo tudi sestavljene mlatalnice, katere so mnogo ceneje, ker imajo sestavljene mlatalnice, katere se vrte za čiščenje žita. Priprave sestojijo iz sit in veternic. V takih mlatalnicah se žito lahko očisti, kakor na čistilnih mlinalih.

Parne mlatalnice gonijo parni stroji, ki proizvajajo 10 do 24 konjskih sil. Rabijo se na velikih posestvih, pa tudi na Murskem polju so zelo udomačene. Na njih se žito ne le očisti, marveč tudi sortira ali prebere. Takšna mlatalnica nadomestuje potemtakem karati žitno čistilnico in trajer.